

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001069

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 31-03-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горянова Ільіна Сергіївна

2. Ilna S. Horianova

Кваліфікація: 14.01.18, 222

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-0652-0709

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Цикл фахової підготовки "Спеціалізований курс з офтальмології"

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Державна установа «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова Національної академії медичних наук України»

Код за ЄДРПОУ: 02012094

Місцезнаходження: Французький бульвар, буд. 49/51, Одеса, 65061, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Академічний

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8235

Повне найменування юридичної особи: Державна установа «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова Національної академії медичних наук України»

Код за ЄДРПОУ: 02012094

Місцезнаходження: Французький бульвар, буд. 49/51, Одеса, 65061, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Академічний

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державна установа «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова Національної академії медичних наук України»

Код за ЄДРПОУ: 02012094

Місцезнаходження: Французький бульвар, буд. 49/51, Одеса, 65061, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Академічний

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.01.73.07

Тема дисертації:

1. Ефективність патогенетично обґрунтованої нейропротекторної терапії цитиколіном при неінфекційних передніх та середніх увеїтах (експериментальне дослідження).
2. The Effectiveness of Pathogenetically Justified Neuroprotective Therapy with Citicoline in Non-Infectious Anterior and Intermediate Uveitis (Experimental Study).

Реферат:

1. Неінфекційні аутоімунні увеїти – це значна група увеїтів (біля 40%), що виникають при системних захворюваннях організму (анкілозуючий спонділоартрит, хвороба Бехчета, саркаїдоз, запальні захворювання кишечника, псоріатичний артрит та ін.). Ризик розвинення ускладнень статистично значимо підвищується при хронічному перебігу увеїту, помірному та тяжкому ступеню запальних змін. Серйозними ускладненнями неінфекційного переднього та середнього увеїту є набряк диска ЗН і макулярний набряк. Глибоке розуміння

патофізіологічних механізмів імунних порушень, які лежать в основі аутоімунних увеїтів, є ключовим аспектом у вдосконаленні діагностики та терапії цих станів. Крім того, значний інтерес викликає впровадження нейропротекторної терапії, спрямованої на захист нейрональних структур, зокрема сітківки та зорового нерва. Мета дослідження: підвищити ефективність лікування неінфекційних передніх та середніх увеїтів за допомогою патогенетично обґрунтованої нейропротекторної терапії цитиколіном (експериментальне дослідження). Завдання дослідження: Вивчити морфологічні зміни судинної оболонки, сітківки та зорового нерва кролів в ранні строки та пізні строки розвитку неінфекційного переднього та середнього увеїту без та з застосуванням нейропротектора цитиколіна. Порівняти клінічний перебіг експериментального неінфекційного переднього та середнього увеїту у кроликів без та з застосуванням цитиколіна. Об'єкт дослідження – передній і середній неінфекційний увеїт. Предмет дослідження – клінічні прояви неінфекційного переднього та середнього увеїту у кролів, морфологічні зміни судинної оболонки, сітківки та зорового нерва кролів при модельованому неінфекційному передньому та середньому увеїті. Методи дослідження: біомікроскопія та офтальмоскопія за допомогою щілинної лампи і безконтактної лінзи 90D, світлооптичні дослідження очей дослідних тварин з використанням оглядового фарбування препаратів та ультраструктурні дослідження очей кролей, статистичні методи. Наукова новизна одержаних результатів 1. Вперше встановлено, що експериментальний неінфекційний передній та середній увеїт, що змодельований за допомогою кінської сироватки, в ранні строки дослідження (до 2-х тижнів) відтворення захворювання сприяє швидко прогресуючим дегенеративним змінам в судинній оболонці, сітчастій оболонці та зоровому нерві. 2. Вперше встановлено, що застосування нейропротектора (цитиколіну) в ранні строки при змодельованому за допомогою кінської сироватки неінфекційному передньому та середньому увеїті у кролів активує внутрішньоклітинні компенсаторні процеси в сітківці та зоровому нерві. 3. Розширено наукові знання щодо морфологічного стану сітківки в пізні строки (33–55 доба) змодельованого за допомогою кінської сироватки неінфекційного переднього та середнього увеїту у кролів. Відмічається прогресія виявлених в ранні строки деструктивних процесів у судинній і сітчастій оболонці та зорового нерва. 4. Вперше встановлено, що застосування нейропротектора (цитиколіну) в пізні строки при змодельованому за допомогою кінської сироватки неінфекційному передньому та середньому увеїті у кролів попереджає порушення гістоархітекtonіки сітківки, зменшує дистрофічні зміни її клітин. На ультраструктурному рівні, відмічається активація внутрішньоклітинних компенсаційно-відновлювальних процесів. 5. Доповнені знання про протинабряковий ефект цитиколіну: зменшення набряку рогівки та райдужки в ранні строки застосування нейропротектора при змодельованому за допомогою кінської сироватки неінфекційному передньому та середньому увеїті у кролів. У перші три доби після введення провокуючої дози кінської сироватки у кролів спостерігаються ознаки гострого запалення. Максимальний рівень запалення спостерігався на третю добу, проте на сьому добу у тварин, які отримували цитиколін, запальна реакція знизилася на 50,3% порівняно з контрольною групою ($0,83 \pm 0,21$ балів проти $1,67 \pm 0,36$ балів). На 10–13-ту добу ознаки запалення зникають в обох групах.

2. Non-infectious autoimmune uveitis accounts for a significant proportion of uveitis cases (approximately 40%) and is associated with systemic diseases such as ankylosing spondylitis, Behçet's disease, sarcoidosis, inflammatory bowel disease, psoriatic arthritis, and others. The risk of complications increases significantly in cases of chronic uveitis, as well as in moderate to severe inflammatory changes. Serious complications of non-infectious anterior and intermediate uveitis include optic nerve head edema and macular edema. A deep understanding of the pathophysiological mechanisms underlying immune dysfunction in autoimmune uveitis is a key aspect of improving the diagnosis and treatment of these conditions. Additionally, there is growing interest in the implementation of neuroprotective therapy aimed at preserving neuronal structures, particularly the retina and optic nerve. Objective: To enhance the effectiveness of treatment for non-infectious anterior and intermediate uveitis through pathogenetically justified neuroprotective therapy with citicoline (experimental study). Research Objectives: To study the morphological changes in the choroid, retina, and optic nerve of rabbit eyes at early and late stages of non-infectious anterior and intermediate uveitis, both without and with the use of the neuroprotective agent citicoline. To compare the clinical course of experimental non-infectious anterior and

intermediate uveitis in rabbits with and without citicoline administration. Research Object: Non-infectious anterior and intermediate uveitis. Subject of the Study: Clinical manifestations of non-infectious anterior and intermediate uveitis in rabbits, as well as morphological changes in the choroid, retina, and optic nerve in experimentally induced non-infectious anterior and intermediate uveitis. Research Methods: Biomicroscopy and ophthalmoscopy using a slit lamp and a 90D non-contact lens, light-optical studies of the eyes of experimental animals with histological staining techniques, ultrastructural studies of rabbit eyes, and statistical analysis. Scientific Novelty of the Obtained Results: 1. For the first time, it has been established that experimental non-infectious anterior and intermediate uveitis, induced using equine serum, leads to rapidly progressing degenerative changes in the choroid, retina, and optic nerve within the early stages of the disease (up to two weeks). 2. For the first time, it has been demonstrated that the early administration of the neuroprotector citicoline in rabbits with experimentally induced non-infectious anterior and intermediate uveitis activates intracellular compensatory processes in the retina and optic nerve. 3. The scientific understanding of the morphological state of the retina in the late stages (days 33–55) of experimentally induced non-infectious anterior and intermediate uveitis in rabbits, modeled using equine serum, has been expanded. A progression of destructive processes initially observed in the early stages was noted in the choroid, retina, and optic nerve. 4. For the first time, it has been established that the late administration of the neuroprotector citicoline in rabbits with experimentally induced non-infectious anterior and intermediate uveitis prevents disruptions in retinal histoarchitecture and reduces dystrophic changes in retinal cells. At the ultrastructural level, activation of intracellular compensatory and regenerative processes has been observed. 5. The knowledge about the anti-edematous effect of citicoline has been expanded: its early administration in experimentally induced non-infectious anterior and intermediate uveitis in rabbits, modeled using equine serum, leads to a reduction in corneal and iris edema. Within the first three days after the administration of the provoking dose of equine serum, signs of acute inflammation were observed in rabbits. The peak inflammatory response occurred on the third day; however, by the seventh day, animals receiving citicoline exhibited a 50.3% reduction in inflammation compared to the control group (0.83 ± 0.21 points vs. 1.67 ± 0.36 points). By days 10–13, signs of inflammation disappeared in both groups.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0119U101224, 0122U001492

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Зборовська, О.В., Молчанюк, Н.І., Дорохова, О.Е., Горянова, І.С. (2020). Ультроструктурний стан сітківки та зорового нерву в експерименті неінфекційного переднього та середнього увеїту на кролях без лікування та при використанні нейропротектору. Здобутки клінічної і експериментальної медицини, (3), 80-88. <https://doi.org/10.11603/1811-2471.2020.v.i3.11586>
- Горянова, І.С., Зборовська, О.В., Мальцев, Е.В., Дорохова, О.Е. (2024). Морфологічні зміни в сітківці за умов відтворення неінфекційного увеїту та експериментальної терапії цитиколіном. Офтальмологічний журнал, 5(520), 27-31. <https://doi.org/10.31288/oftalmolzh202452731>
- Ульянов, В.О., Горянова, І.С., Молчанюк, Н.І. (2024). Нейропротекторна дія цитиколіну при увеїтах: вплив на ультроструктуру хоріокапілярів, сітківки та зорового нерва кролів (пізній термін спостереження). Офтальмологічний журнал, 6 (521), 54–60. <https://doi.org/10.31288/oftalmolzh202465459>
- Зборовська, О.В., Горянова, І.С., Ульянов, В.О., Дорохова, О.Е., Мальцев, Е.В., Молчанюк, Н.І. (2024). Вплив нейропротекторної терапії цитиколіном на перебіг експериментального неінфекційного переднього та

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U101224, 0122U001492

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ульянов Вадим Олексійович
2. Vadym O. Uliyanov

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8793-5137

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, буд. 23, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зборовська Олександра Володимірівна
2. Oleksandra V. Zborovska

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2906-7367

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова Національної академії медичних наук України»

Код за ЄДРПОУ: 02012094

Місцезнаходження: Французький бульвар, буд. 49/51, Одеса, 65061, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Академічний

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панченко Микола Володимирович
2. Mykola V. Panchenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0613-1776

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пальтов Євгеній Володимирович
2. Eugenii V. Paltov

Кваліфікація: д. мед. н., доцент, 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2622-4753

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, буд. 69, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Храменко Наталія Іванівна
2. Natalia I. Khramenko

Кваліфікація: к. мед. н., старший науковий співробітник, 14.01.18**Ідентифікатор ORCID ID:** 0009-0000-2777-037X**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державна установа «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова Національної академії медичних наук України»**Код за ЄДРПОУ:** 02012094**Місцезнаходження:** Французький бульвар, буд. 49/51, Одеса, 65061, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Національна академія медичних наук України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Сектор науки:** Академічний**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Задорожний Олег Сергійович
2. Oleg S. Zadorozhnyy

Кваліфікація: д. мед. н., старший науковий співробітник, 14.01.18**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0125-2456**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державна установа «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова Національної академії медичних наук України»**Код за ЄДРПОУ:** 02012094**Місцезнаходження:** Французький бульвар, буд. 49/51, Одеса, 65061, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Національна академія медичних наук України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Сектор науки:** Академічний**VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Король Андрій Ростиславович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Король Андрій Ростиславович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Горянова Ільіна Сергіївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна